

POLITIKERSPØRGSMAÅL

Opgang Blok B
Telefon 3866 6000
Direkte 38665271
Mail csu@regionh.dk
Web www.regionh.dk

Dato: 22. november 2018

Journal nr.: 18051169

Spørgsmål nr.: 168-18

Dato: 12. oktober 2018

Stillet af: Torben Kjær

Besvarelse udsendt den: 22. november 2018

Spørgsmål:

I Altinget 12. oktober 2018 skrev medlem af Det Centrale Handicapråd og direktør for Spastikerforeningen Mogens Wiederholt om, at personer med svære handicap må forventes ikke at have mulighed for at deltage i screeningsprogrammer som andre fx for brystkræft, livmoderhalskræft og tyktarmskræft.

Som han formulerer det, er tilbuddet det samme, hvis man beder en kat og en fisk om at klatre op i et træ, men han vil ikke sætte sine penge på fisken.

Som eksempel foregår screening for tarmkræft ved, at et prøvesæt sendes hjem til borgeren, hvor man skal tage en lille prøve af sin afføring. Personer med udviklingshæmning, fysiske eller kognitive handicap vil selvsagt have svært ved at udføre denne opgave. Der er tidligere givet eksempler på, at kvinder i kørestol ikke har kunne anvende hospitalers installationer for brystkræftscreening.

På denne baggrund vil jeg bede om besvarelse af følgende:

1. Hvordan følger Region Hovedstaden op på sin målsætning om lige adgang for alle, og hvordan har man indtænkt situationer for personer med funktionsnedsættelse i screeningsprogrammerne, så der reelt er lige adgang til disse?
2. Giver regionen hjælp til borgere, som ikke selv kan tage en screeningsprøve fx for tyktarmskræft, eller som ikke kan komme frem til screeningsinstallationer, og hvordan informeres borgerne om mulighederne?
3. Har regionen sikret sig, at installationer for screening af kræft på alle regionens hospitaler kan anvendes af personer med funktionsnedsættelse fx kørestolsbrugere, at der er tilstrækkelig plads og hjælp til afklædning, loftlifte etc.?
4. Uddannes personalet i at håndtere personer med svære handicap som udviklingshæmning, svære fysiske eller kognitive handicap m.m.?

Venlig hilsen

Torben Kjær
Regionsrådsmedlem for Enhedslisten

Svar:

Politikerspørgsmålet er besvaret med udgangspunkt i de tre screeningsprogrammer for henholdsvis brystkræft, tarmkræft og livmoderhalskræft.

Brystkræftscreening

For at sikre, at kvinder med handicap har bedre mulighed for at deltage i screeningsprogrammet for brystkræft, kan screeningssekretariatet lave individuelle aftaler med eksempelvis plejehjem, institutioner eller pårørende om værgesamtykke, følgeskab og transport. Derved kan borgeren tilbydes et tidspunkt, som passer bl.a. med, at plejehjemmet kan sende personale med borgeren til hospitalet for at få foretaget undersøgelsen.

Regionens mammografiscreeningsklinikker har alle mindst et rum med en bredere dør for, at kørestolsbrugere kan komme ind og ud af klinikkerne. Hvis screeningsprogrammet på forhånd er bekendt med, at en kvinde kommer i kørestol, afsættes der dobbelt så lang tid af til undersøgelsen. Derudover kan alle mammografiapparaterne sænkes, hvilket gør det muligt at foretage mammografien, mens borgeren sidder i kørestol eller er siddende på en anden stol. Det kan dog være vanskeligt at få fotograferet en kvinde, som slet ikke eller kun i mindre grad kan medvirke til undersøgelsen.

Personalet, der foretager mammografiundersøgelsen, er alle sundhedsprofessionelle enten radiografer eller social- og sundhedsassistenter, og det indgår derfor i deres uddannelses, hvordan bl.a. denne målgruppe skal håndteres. Desuden tages emnet op løbende i undervisning og audit, hvor eksempelvis grænsen mellem overgreb og gennemførelse af undersøgelse jævnligt bliver taget op.

Tarmkræftscreening

Hvis en borger eksempelvis har et kraftigt synshandicap og derfor ikke selv kan tage testen eller ikke har familie eller andre tætte relationer, vil kommunen via en hjemmehjælper, personlig assistent eller hjemmesygeplejerske hjælpe borgeren med at tage testen i hjemmet og sende den. I praksis vil borgeren kontakte screeningssekretariatet, som vil vejlede borgeren ud fra borgerens konkrete situation. I de tilfælde, hvor testen er positiv, og at borgeren ikke kan klare tarmudtømningen derhjemme samt den efterfølgende ambulante koloskopi, vil der blive taget personlig kontakt til borgeren eller borgerens familie eller støtteperson. Det vil i den forbindelse blive vurderet, om borgeren vil have gavn af at gennemføre en koloskopi eller, om det er mere hensigtsmæssigt, at vedkommende får foretaget en CT- kolografi.

Regionen har i forhold til de enkelte endoskopiafsnit sikret, at borgere med handicap kan blive varetaget og få hjælp til flytning fra kørestol til endoskopileje på udvalgte stuer, hvor der er installeret loftlifte.

Det er erfarne, uddannede speciallæger og specialuddannede endoskopi sygeplejersker, der foretager screeningen, som er vant til at håndtere forskellige patientgrupper. Borgerne har som oftest også personlige hjælpere eller pårørende, der er til stede ved undersøgelsen, og de kan derfor hjælpe med at sikre, at screeningen bliver gennemført.

Livmoderhalskræftscreening

I forbindelse med implementeringen af HPV hjemmetest til ikke-screenede kvinder, er der sat ekstra fokus på udsatte grupper, idet kvinder med eksempelvis et fysisk handicap, kan få en HPV hjemmetest fremsendt som et alternativ til en almindelig celleprøve efter konsultation med den behandlende læge. En HPV hjemmetest kan assisteres af en læge/sygeplejerske i en klinik, på et bosted eller i eget hjem efter forudgående konsultation med egen eller behandlende læge. Der er således tre indgange til deltagelse i livmoderhalskræftscreeningen for kvinder med et handicap ved almindelig celleprøve taget hos egen eller behandlende læge efter invitation, HPV hjemmetest efter invitation, hvis kvinden kvalificerer som ikke-screenet eller efter konsultation med egen læge.

Screeningen foretages hos egen læge og ikke på hospitalerne, og for livmoderhalskræftscreeningen er spørgsmål tre således ikke relevant, da det afhænger af den enkelte læges faciliteter.

Med hensyn til uddannelse af personale, yder patologiafdelingens medarbejdere bistand til borgerne telefonisk, mail, og skriftligt i det omfang kvinder henvender sig omkring HPV hjemmetest. Personalet har fokus på at identificere kontakter fra kvinder med svære handicap med henblik på at yde den bedste rådgivning.